

Zomin milliy bog'ida ekoturizmni tashkil etish yo'llari

Gulnaz Kalbayevna Saparova
Abdivali Nishon o'g'li Kandiboyev
Toshkent davlat agrar universiteti

Annotatsiya: ushbu maqolada Jizzax viloyati milliy bog'idagi Ekoturizm va dam olish maskanlarining mavjud Ekoturizm imkoniyatlari va tasnifi yekologik nuqtai nazardan o'rganilgan.

Kalit so'zlar: ekoturizm, ekoturizm tushunchasi, ekoturizm hududlari infratuzilmasi, ekologik madaniyat, qo'riqlanadigan hududlar, ekoturizmni rivojlantirish yo'llari, tibbiyot sohalari, ekologik baholash

Ways to organize ecotourism in Zomin National Park

Gulnaz Kalbayevna Saparova
Abdivali Nishon oglu Kandiboyev
Tashkent State Agrarian University

Abstract: in this article, the available Ecotourism possibilities and classification of Ecotourism and recreation centers in the national park of Jizzakh region are studied from an ecological point of view.

Keywords: ecotourism, the concept of ecotourism, infrastructure of ecotourism areas, ecological culture, protected areas, ways to develop ecotourism, medical fields, ecological assessment

Ekologik turizm birinchi marta Yevropa va Amerika mamlakatlarida o'tgan asrning 80-yillari oxirida muhokama qilindi. Uning katta qiziqishining sababi ekologik diqqatga sazovor joylarning barqarorligi, shuningdek, yaqinda odamlarning ekologik ongi va madaniyatining sezilarli darajada oshishi hisoblanadi. Ekoturizmning asosiy maqsadi ekotizimning yaxlitligi buzilmagan hududning tabiiy, madaniy va etnografik xususiyatlari to'g'risida tasavvurga ega bo'lish, tabiat va tabiiy resurslarni muhofaza qilish, mahalliy aholi uchun foydali bo'lish va tabiatni asrashdir iloji boricha kelajak avlodlar uchun yo'q qilmasdan saqlashdir. Ekoturizm atamasi ko'pincha tabiat bilan bog'liq bo'lgan tushuncha bo'lib, uning yordamida iqtisodiy rentabellikka e'tibor qaratib, tabiatdagi ba'zi ekologik muammolarni hal qilish imkoniyati mavjud. Biz ularga barqaror rivojlanishni ta'minlashda davlat bilan bir qatorda mahalliy aholining roli qanchalik muhimligini yetkazishimiz kerak.

Buning uchun joylarda muntazam ravishda maxsus targ'ibot-tashkiliy ishlarini olib borishimiz kerak. Mustaqillikning o'tgan davrida O'zbekiston ushbu sohada ekologik siyosatni belgilovchi 40 dan ortiq Konvensiya va xalqaro shartnomalarga qo'shildi.

Shu bilan birga, Zomin Milliy bog'i hududi ikki qismdan iborat: Zomin Davlat qo'riqxonasi va Zomin Milliy bog'i, Turkiston tog'larining Shimoliy tizmalarida joylashgan, bir-biri bilan chegaradosh. Zomin Davlat qo'riqxonasi Zomin va Baxmal tumanlari hududida 26 840 ga maydonga ega va 1960 yilda tashkil etilgan. Zomin Milliy bog'i 1978 yilda tashkil etilgan bo'lib, Jizzax viloyati Zomin tumanida 24110 ga maydonni egallaydi. Qo'riqxonaga o'z hududidagi barcha tabiiy resurslarning muhofazasi va yaxlitligini ta'minlaydi. Milliy bog' noyob tog' ekotizimlarini saqlash, tiklash va rekreatsion tadqiqotlar o'tkazish maqsadida tashkil etilgan. Qarag'ay o'rmonlari mintaqadagi eng yirik o'rmonlardan biridir. O'zbekiston "Qizil kitobi" ga kiritilgan hayvonlarning (14 tasi) va o'simliklarning (18 tasi) noyob turlari mavjud. 1913 yildan buyon hudud turli darajalarda muhofaza qilinmoqda, shuning uchun noyob tabiiy resurslar saqlanib qolgan. Zomin Milliy bog'i - Zomin tumani asosan Turkistonda joylashgan.

Ushbu salohiyatni saqlab qolish va oshirish maqsadida ko'plab milliy dastur va loyihalar amalga oshirilmoqda. Ekoturizmning rivojlanishi nafaqat tabiatni muhofaza qilish, ekoturistlarni ona tabiatimizga jalb qilish, balki iqtisodiy sharoitlarni yaxshilash va aholini ish bilan ta'minlashda ham muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Ekoturizm va uning rivojlanishi nafaqat o'rganilayotgan hududning ekologik sharoitiga, balki ushbu hududning tabiiy sharoitiga, Ekoturizm obyektlarining mavjudligiga va ularning geografik joylashuviga ham bog'liq. Chunki tabiiy sharoitlarning xususiyatlari hududning Ekoturizm salohiyatini va uning qaysi turlarini rivojlantirish mumkinligini aniqlashga imkon beradi. Jizzax viloyati turistik resurslari bo'yicha Markaziy Osiyoda birinchi o'rinda turadi. Sayyohlarni jalb qiladigan asosiy omillardan biri bu maftunkor tabiatdir. U tog'li hududda joylashgan bo'lib, yuqorida aytib o'tilgan hududlarning ob-havosi to'rt dengizda dam olish va Ekoturizmni rivojlantirish uchun ajralib turadi.

Ctrl+Alt+S - Modni almashtirish

Ctrl+Alt+X - Maydonlarni tozalash

Ctrl+Alt+Enter - Translit

Ctrl+Enter - Xatoliklarni xabar berish

Agar translit qilingan so'zda xatolik bo'lsa, o'sha so'z ustiga bosib xatolik haqida bizga yuboring.

Turistik resurslardan samarali foydalanishni tashkil etish, ko'rsatilayotgan xizmat turlarini ko'paytirish va ularning sifatini zamon talablariga moslashtirish, xizmat ko'rsatish sohasini, ayniqsa turizmni rivojlantirish, aholini maishiy, savdo, transport, tibbiyot va boshqa zamonaviy xizmat turlari bilan ta'minlash, yangi ish o'rinlari

yaratish, samarali tashkil yetish zarur. Jizzax viloyatida mavjud resurslardan foydalanish. Ekoturistlar tabiatga inson izidan tegmagan holda borishni xohlashadi, ammo bugungi kunda ma'lumki, bunday hududlar deyarli qolmagan va ular viloyat va respublikamizning barcha hududlarida kamayib bormoqda. Hozirgi kunda Ekoturizmni biroz yangicha ommalashtirish kerak. Avvalo, Ekoturizm nafaqat iqtisodiyot, balki mahalliy aholi uchun ham foydali ekanligi, shuningdek, Ekoturizm tabiatni asrashning eng oqilona usuli ekanligi to'g'risida tushuntirish ishlarini olib borish va uzluksizligini ta'minlash biz uchun ustuvor vazifa deb bilamiz. Umuman aytganda birinchi navbatda O'zbekiston aholisini jalb qilishimiz kerak bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Saparova G.K., Yuldosheva S.Sh. Uchebnoye posobiye dlya prakticheskix zanyatiy po ekologii i oxrane okrujayushey sredi. Tashkent. 2019.
2. Ergashev A.Ye. Uchebnyk po obshey ekologii. Tashkent. 2006.
3. Ergashev A. Ye., Sheraliyev A. Sh., Suvonov X. A., Ergashev T. A. Uchebnoye posobiye "Ekologiya i oxrana prirodi", "Nauka" T. 2009., 450 str.
4. Xaydarova X.N., Saparova G.K. Uchebnyk ekologii i oxrani okrujayushey sredi Tashkent. 2021.
5. "Krasnaya kniga" Respubliki O'zbekistan, tom 2 -t.: "Chinar ENK", 2019. 567 s.